Chwarae Cymru

ADRODDIAD EFFAITH
2019 - 2020

Adroddiad y Cadeirydd

Rwy'n ysgrifennu hwn yng nghanol yr argyfwng coronafeirws, heb unrhyw syniad eglur o'r llwybr sydd o'n blaenau. Fe fyddwch yn ei ddarllen pan fyddwn i gyd yn bellach i lawr y llwybr hwnnw a bydd yn anodd cofio sut oedd ein bywydau cyn inni gychwyn ar y daith hon. Digon yw dweud bod effaith sefydliad yn cael ei farnu ar sut y mae'n perfformio mewn cyfnod cyffredin ac mewn argyfwng ac rwy'n falch bod Chwarae Cymru wedi arwain yn ystod y ddau.

Felly, dewch inni ystyried y cyfnod cyffredin yn gyntaf.

Mae arfer dda'n seiliedig ar ymchwil ac mae Chwarae Cymru wedi bod yn awyddus i ddarganfod pa brofiadau y mae plant wedi eu cael o'u hawl i chwarae a'r amser, lle a chefnogaeth i'w wneud yn realiti. Mae Chwarae Cymru wedi comisiynu ymchwil oddi wrth y plant yn uniongyrchol ac oddi wrth awdurdodau lleol sy'n gyfrifol am sicrhau Digonolrwydd Chwarae.

Mae arfer yn galw am hyfforddiant ar gyfer gweithwyr chwarae, ac mae Chwarae Cymru wedi cyd-ariannu, cyd-ddylunio a chefnogi peth o'r hyfforddiant gorau a mwyaf cynhwysfawr yn y DU. Mae hyn yn cynnwys 29 cwrs gwaith chwarae'n ystod y flwyddyn ar gyfer 315 o ddarpar-ymarferwyr, gyda digwyddiadau datblygiad proffesiynol parhaus i ehangu ar yr hyfforddiant hwnnw ac i gadw llygad ar eu cynnydd.

Fydd ymchwil a hyfforddiant yn fawr o werth os ydyn nhw'n ymlafnio'n erbyn agweddau sydd wedi hen galedu ac mae Chwarae Cymru wedi canfod ffyrdd dyfeisgar i atgyfnerthu'r agweddau cywir tuag at chwarae ac o fynd i'r afael ag agweddau anghywir. Cynorthwyodd Rhwydwaith Chwarae Strategol Cymru gyda datblygu adnodd i roi arweiniad i athrawon ysgol ac mae gwefan *Plentyndod Chwareus* bellach wedi cyrraedd miloedd ar filoedd o rieni a gofalwyr trwy Gymru gyfan.

Cydweithiodd plant ysgol gynradd ar gynhyrchu *Hwyl yn yr ardd*, fel llyfr stori dilynol i *Hwyl yn y dwnjwn*. Cefnogodd ymgyrchoedd cyfryngau cymdeithasol #ProsiectChwarae waith y Gwasanaeth Gwybodaeth. A chychwynnwyd cynllun tair blynedd i gynhyrchu Llysgenhadon Chwarae i hybu hawl plant i chwarae yn y gymuned.

Ond beth am y feirws?

Ar adegau pan fyddwn yn bryderus am ein diogelwch a phan fydd rhai ohonom yn wynebu trychinebau, pan fyddwn wedi ein gwahanu oddi wrth ein teuluoedd a'n ffrindiau, a phan mae ein byd wedi crebachu i ddim ond y teledu a'i rybuddion dyddiol, mae chwarae'n dal i fod yn allweddol ar gyfer datblygiad iach ein plant. Ond mae'r neges yn galw am bwyll a dycnwch, wedi eu cefnogi gan gyngor ymarferol da. Mae Chwarae Cymru wedi bod yn barod gyda'r ddau.

Erbyn diwedd y flwyddyn adrodd hon (Mawrth 2020), roedd eisoes wedi dosbarthu ffrwd gyson o syniadau ac awgrymiadau anhygoel ar gyfer rhieni a gofalwyr am chwarae yn y cartref, wedi comisiynu fideo'n llawn syniadau chwarae, ac wedi casglu myfyrdodau oddi wrth rieni oedd yn dysgu eu plant adref yn ystod y clo mawr. Rwyf wedi gwrando ar nifer o arbenigwyr chwarae'n siarad ar y cyfryngau, ond gallaf ddweud gyda'm llaw ar fy nghalon mai'r cyngor oddi wrth Chwarae Cymru oedd y gorau – ac mae ymateb y gynulleidfa'n profi hynny.

Felly, diolch unwaith eto i Chwarae Cymru am eich gwaith i gyd, diolch i'r rhieni a'r gofalwyr sydd wedi cadw ffydd yng ngwerth chwarae, diolch i'r plant eu hunain am adrodd yn ôl inni am eich profiadau, a diolch i Lywodraeth Cymru am gydnabod hyn i gyd trwy eich ariannu. Fe ddaw'r argyfwng hwn i ben, a bydd chwarae wedi helpu ein plant i ddod trwyddo.

Dr Mike Shooter CBE
Cadeirydd Bwrdd Ymddiriedolwyr Chwarae Cymru

Adroddiad y Cyfarwyddwr

Y llynedd, fe wnes i gyfeirio at sut yr oeddem wedi cydnabod bod ein ffocws pennaf ar y rheini y mae eu gwaith a'u diddordeb proffesiynol yn golygu eu bod angen gwybodaeth am chwarae a'i bwysigrwydd i blant er mwyn iddynt gyflawni eu gwaith yn fwy effeithlon.

Roeddem wedi sylweddoli ein bod yn colli cyfle ac, yn syml, nad oeddem yn cyrraedd ystod eang o bobl oedd wir angen clywed ein neges; pobl oedd ddim yn gwybod am Chwarae Cymru neu fyddai, o bosibl, ddim yn meddwl ymweld â'n gwefan fel rhan o'u bywyd bob dydd – rhieni.

Sylweddoli pan fyddai rhywun yn chwilio am gyngor ar beth i'w wneud gyda'u plant ar ddiwrnod glawog, neu daith hir yn y car neu'n ystod gwyliau'r ysgol, bod peiriannau chwilio ar-lein yn eu cyfeirio at ystod gyfyng o opsiynau, oedd yn golygu gwario arian i ddiddanu'r plant.

Fe fyfyriais ar yr hyn y mae pob un ohonom yn gwybod sy'n elfen fwyaf deniadol aml i anrheg Nadolig neu ben-blwydd i'r plant; y pecynnu – y bocs y daw'r tegan ynddo.

Fe lansiom ein gwefan *Plentyndod Chwareus* gyda'r bwriad o atgoffa pobl sut oedd pethau pan oedd elfen naturiol o blentyndod yn golygu creu ein cyfleoedd chwarae ein hunan yn hytrach na'u prynu neu fynd i barc thema … chwarae gyda'r bocs.

Wrth inni dynnu at derfyn blwyddyn 2019 - 2020, fe ddechreuom sylweddoli pa mor graff yr oeddem wedi bod. Wrth i'r cyfnod clo cenedlaethol ddod i rym, cynyddodd y nifer o ymwelwyr â gwefan *Plentyndod Chwareus* yn gynt a chynt wrth i rieni a gofalwyr chwilio am syniadau am bethau y gallent eu gwneud gyda'r plant yr oeddent yn treulio llawer mwy o amser gyda nhw adref, heb fawr ddim saib.

Mewn ymateb i'r argyfwng, fe wnaethom ail-fframio ein gwaith a'r wefan i adlewyrchu anghenion plant oedd yn dioddef cyfyngiadau ac unigrwydd y cyfnod clo. Roeddem eisiau gwefan sy'n hawdd i'w darllen ac sy'n egluro i ddarllenwyr bwysigrwydd rhoi amser, lle a chefnogaeth i blant chwarae. Mae'r wefan yn llawn awgrymiadau hawdd eu darllen a syniadau chwarae am ddim i sicrhau rhieni nad oes rhaid iddyn nhw wario llawer o arian er mwyn i'w plant allu chwarae.

Wrth i'r flwyddyn ddirwyn yn ei blaen, mae'n ymddangos ein bod wedi llwyddo a'n bod wedi cyfrannu at well dealltwriaeth, yn enwedig ymhlith rhieni, am rôl a phwysigrwydd chwarae ym mywydau eu plant.

Mike Greenaway
Cyfarwyddwr Chwarae Cymru

www.chwaraecymru.org.uk

Cynnwys

2019 - 2020 yn gryno 5

Am Chwarae Cymru 6

Cyflawniadau

- Cefnogi blaenoriaethau cenedlaethol 7
- Ymgysylltu 8
- Cyhoeddiadau 9
- Gweithwyr proffesiynol hyddysg 10
- Ymholiadau gan y cyhoedd 12
- Sicrwydd ansawdd 12
- Cydweithredu'n lleol a chenedlaethol 13
- Ymchwil 13
- Cynulleidfaoedd newydd 14

Aelodaeth 16

Partneriaid 17

Cyflawniadau: 1998 - 2019 18

Adolygiad ariannol – crynodeb 20

Cynlluniau ar gyfer y dyfodol: 2019 - 2020 21

Bwrdd Ymddiriedolwyr Chwarae Cymru 22

Tîm Chwarae Cymru 22

2019 - 2020 yn gryno

141,000
ymweliad i'r wefan

5m
o bobl wedi eu cyrraedd trwy'r cyfryngau cymdeithasol

Trosglwyddo cymwysterau Lefel 2 a 3 i
315
o ddysgwyr

'Mae Chwarae Cymru yn gorff anllywodraethol llawn ffocws sy'n canolbwyntio ar bolisi.'

6500
o lyfrynnau *Magu plant yn chwareus* wedi eu dosbarthu i deuluoedd a lleoliadau ledled Cymru

Cyhoeddwyd a dosbarthwyd yn helaeth:

- **1** canllaw
- **1** awgrymiadau anhygoel
- **1** papur briffio
- **3** cylchgrawn
- **4** taflen wybodaeth

22
o Asesiadau Digonolrwydd Chwarae a chynlluniau gweithredu awdurdodau lleol wedi eu hadolygu

3350
o bobl sydd â diddordeb mewn chwarae plant wedi derbyn newyddion a gwybodaeth yn rheolaidd

Am Chwarae Cymru

Chwarae Cymru yw'r elusen genedlaethol dros chwarae plant.

Ein gweledigaeth: Dyfodol ble caiff chwarae ei barchu am ei bwysigrwydd allweddol i blentyndod.

Ein cennad: Ymgyrchu dros Gymru chwarae-gyfeillgar a phledio achos hawl pob plentyn i chwarae.

Rydym yn gweithio i gynyddu ymwybyddiaeth ynghylch angen a hawl plant a phlant yn eu harddegau i chwarae ac i hybu arfer dda ar bob lefel o lunio penderfyniadau ac ym mhobman ble y gallai plant chwarae. Rydym yn darparu cyngor ac arweiniad i gefnogi pob un sydd â diddordeb mewn, neu sy'n gyfrifol am ddarparu ar gyfer, chwarae plant fel y bydd Cymru, un dydd, yn wlad ble rydym yn cydnabod ac yn darparu'n dda ar gyfer anghenion chwarae pob plentyn.

Ers mis Hydref 2014 (hyd fis Mawrth 2021), mae Llywodraeth Cymru wedi ariannu Chwarae Cymru trwy Grant Polisi Strategol Chwarae Cymru i ddarparu ystod o gefnogaeth strategol i Lywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill.

Mae ein gwaith yn cynnwys:

- **Polisi**: i weithio gydag unigolion, sefydliadau a rhwydweithiau i hysbysu datblygiad polisi a materion sy'n ymwneud â chwarae plant yng Nghymru
- **Gwasanaeth gwybodaeth**: i hybu gwerth chwarae plant yng Nghymru trwy ddarparu gwybodaeth gyfredol ac amserol i'n rhanddeiliaid
- **Cyngor a chefnogaeth**: i ddarparu gwybodaeth arbenigol ynghylch pob mater sy'n ymwneud â, ac sy'n effeithio ar chwarae plant
- **Datblygu'r gweithlu**: i gyfrannu at ddatblygiad proffesiynol y gweithluoedd chwarae a gwaith chwarae yng Nghymru.

Crynodeb o gyflawniadau 2019 - 2020

Cefnogi blaenoriaethau cenedlaethol

Rydym yn cydweithio'n agos gydag awdurdodau lleol a'u partneriaid i gefnogi gweithrediad y Dyletswydd Digonolrwydd Chwarae, a osodwyd ar awdurdodau lleol gan Lywodraeth Cymru.

Mae Chwarae Cymru wedi:

- Comisiynu ymchwil Digonolrwydd Chwarae i archwilio'r amodau sy'n cefnogi awdurdodau lleol i sicrhau cyfleoedd digonol i blant yng Nghymru chwarae.
- Gweithio gydag ymchwilydd i ddadansoddi canlyniadau arolwg plant Asesiadau Digonolrwydd Chwarae Cymru 2019.
- Cynnal a chyhoeddi adolygiad o Asesiadau Digonolrwydd Chwarae a chynlluniau gweithredu awdurdodau lleol.
- Cyfrannu at gyfarfodydd Grŵp Llywio'r Adolygiad Gweinidogol o Chwarae.
- Cychwyn gweithredu a throsglwyddo'r prosiect Llysgenhadon Chwarae Cymunedol, prosiect tair blynedd wedi ei ariannu gan Y Gronfa Iach ac Egnïol.
- Cynorthwyo Llywodraeth Cymru i weithredu ei gynllun Llwgu yn ystod y gwyliau: peilot gwaith chwarae.
- Trosglwyddo pedwar cyfarfod o Gyngor Addysg a Hyfforddiant Gwaith Chwarae Cymru (PETC Cymru) – gan gefnogi dialog rhwng cyflogwyr gwaith chwarae, sefydliadau cenedlaethol, Llywodraeth Cymru, Gofal Cymdeithasol Cymru a Chymwysterau Cymru.
- Parhau i weithio ar gamau gweithredu a geir yn *Gweithlu chwarae-gyfeillgar i Gymru*, cynllun Chwarae Cymru ar gyfer datblygiad parhaus y gweithluoedd chwarae a gwaith chwarae.
- Arwain ar ddatblygiad y siart lif cymwysterau gwaith chwarae er mwyn cefnogi lleoliadau a reoleiddir i lywio'r gofynion cymwysterau'n haws.
- Trosglwyddo dau ddigwyddiad cenedlaethol a digwyddiad rhanbarthol i gefnogi'r gweithluoedd chwarae a gwaith chwarae.
- Ymateb i wyth ymgynghoriad gan Lywodraeth Cymru.
- Parhau i ddatblygu ymgyrch a gwefan *Plentyndod Chwareus*. Yn ogystal â helpu rhieni, mae wedi ei anelu at bobl broffesiynol sy'n gweithio gyda theuluoedd i ddarparu syniadau ymarferol er mwyn rhoi digon o gyfleoedd da i blant chwarae.
- Datblygu amryw o adnoddau i gefnogi ymarferwyr, yn cynnwys gweithwyr chwarae ac athrawon, er mwyn ymateb i'r pandemig coronafeirws. Fe wnaethom hefyd ail-fframio cynnwys sy'n bodoli eisoes iddo fod yn berthnasol a defnyddiol yn unol â chanllawiau a rheoliadau Covid-19 Llywodraeth Cymru.

'Rydw i wir wedi mwynhau gweithio gyda phawb yn Chwarae Cymru, mae eich ymrwymiad i chwarae mor "heintus" ac rydw i wedi dysgu cymaint.'

Swyddog o Lywodraeth Cymru

'Rydym wastad yn gwerthfawrogi eich cefnogaeth ac rwy'n wirioneddol ddiolchgar am y gwaith y mae Chwarae Cymru'n ei wneud i gadw chwarae ar yr agenda.'

Cydlynydd Teuluoedd yn Gyntaf

Ymgysylltu

141,000 YMWELIAD

46,000 DEFNYDDIWR

Gwefan

Mae ein gwefan wrth galon Gwasanaeth Gwybodaeth Chwarae Cymru. Caiff ei diweddaru'n rheolaidd gyda gwybodaeth amserol a pherthnasol. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi gweld cynulleidfa sylweddol yn ymweld â'r wefan – gan ddenu, rhwng Ebrill 2019 a Mawrth 2020:

- 141,098 ymweliad
- 46,023 defnyddiwr.

'Bob tro y bydda' i'n chwilio am adnodd ar unrhyw elfen o chwarae, mae Chwarae Cymru wedi ei greu, wedi cynhyrchu rhywbeth sy'n well na'r hyn y gallwn freuddwydio amdano. Dwi'n cael wythnos o fyfyrio ar bethau sydd wedi gwneud gwahaniaeth yn y byd. Mae Chwarae Cymru yn un o'r pethau hynny.'

Rheolwraig Tîm Chwarae

Arolwg Gwerthuso Chwarae Cymru

Pan ofynnon ni 'Sut mae cefnogaeth Chwarae Cymru wedi cyfrannu at eich gallu chi / gallu eich sefydliad i sicrhau canlyniadau gwell ar gyfer chwarae plant?' dyma oedd yr ymateb.

TRI ATEB UCHAF

Derbyn y newyddion diweddaraf a gwybodaeth am ddatblygiadau ymchwil	**84%**
Cyrchu deunyddiau ac adnoddau trwy gyhoeddiadau Chwarae Cymru	**61%**
Cynnydd yn ansawdd y profiadau chwarae ar gyfer y plant	**43%**

Y cyfryngau cymdeithasol

Mae'r niferoedd sy'n dilyn cyfryngau cymdeithasol dwyieithog Chwarae Cymru'n tyfu'n ddyddiol ac maent yn denu mwy o gyfranogaeth o blith cynulleidfa amrywiol, eang yng Nghymru, y DU ac yn rhyngwladol.

Facebook
4,487 yn hoffi

Twitter
7,045 o ddilynwyr

Y diweddaraf drwy e-bost

Rydym yn sicrhau bod ein cefnogwyr, oddeutu 3,350 o dderbynwyr sydd â diddordeb uniongyrchol mewn chwarae plant, yn derbyn y wybodaeth ddiweddaraf ar ffurf e-byst yn rheolaidd sy'n cynnwys gwybodaeth gyfredol, yn cynnwys:

- Digwyddiadau sydd ar y gweill
- Y newyddion diweddaraf
- Cyhoeddiadau newydd Chwarae Cymru
- Ymgynghoriadau
- Gwybodaeth polisi.

Cyhoeddiadau

Yn ystod y flwyddyn fe wnaethom ddatblygu a dosbarthu amrywiaeth o gyhoeddiadau i gynorthwyo i hysbysu'r rhai sydd â diddordeb mewn neu gyfrifoldeb am chwarae plant. Mae llawer wedi eu lawrlwytho oddi ar ein gwefan ac maent wedi eu rhannu'n helaeth trwy'r cyfryngau cymdeithasol.

Cylchgrawn *Chwarae dros Gymru*

Fe'i cyhoeddir ddwywaith y flwyddyn a'i ddosbarthu ar ffurf papur ac yn electronig i oddeutu 3,350 o ddarllenwyr. Ond eleni, i ddathlu ein pen-blwydd yn 21ain, fe gyhoeddom hefyd rifyn ychwanegol arbennig.

Gwanwyn 2020
Mae'r rhifyn **Chwarae a bod yn iach** yn cynnwys:

- Gwaith chwarae a coronafeirws – esiamplau o Dorfaen, Caerdydd a Wrecsam
- Chwarae a bod yn iach – lles corfforol ac emosiynol
- Archbwerau therapiwtig chwarae.

Gaeaf 2019
Mae'r rhifyn **Ein hawl i chwarae** yn cynnwys:

- Erthyglau gan blant a phlant yn eu harddegau am eu profiadau o strydoedd chwarae, amserau chwarae yn yr ysgol uwchradd, chwarae mewn ysbytai a gwirfoddoli fel gweithiwr chwarae
- Golygyddol gwadd gan Gomisiynydd Plant Cymru
- Canfyddiadau ymchwil – barn y plant ar chwarae yng Nghymru.

Haf 2019
Mae'r rhifyn **Cymunedau sy'n gyfeillgar at blant** yn cynnwys:

- Galw am agwedd cyfeillgar at blant tuag at gynllunio a dylunio trefol
- Pledio achos amser chwarae yn yr ysgol
- Hawl i chwarae mewn sefyllfaoedd o argyfwng.

Canllaw

Ysgol chwarae-gyfeillgar – mae'n cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud â pholisi ag arfer er mwyn helpu cymunedau ysgolion i fabwysiadu agwedd ysgol gyfan er mwyn cefnogi hawl plant i chwarae. Mae'r canllaw wedi ei ddylunio i gyfoethogi'r gwaith da sy'n cael ei wneud eisoes i ddarparu gwell cyfleoedd chwarae mewn ysgolion ac mae'n anelu i wneud amser pawb yn yr ysgol yn hapusach ac iachach.

Mae wedi ei ddatblygu er mwyn ymateb i adroddiad Estyn *Iach a hapus – Effaith yr ysgol ar iechyd a llesiant disgyblion*, sy'n nodi pwysigrwydd amserau chwarae ac egwyl mewn ysgolion.

Cymeradwywyd gan: Canolfan Genedlaethol ar gyfer Ymchwil ar Iechyd a Llesiant y Boblogaeth, Canolfan Gyfreithiol y Plant Cymru, Health & Attainment of Pupils in a Primary Education Network (HAPPEN) a Plant yng Nghymru.

Taflenni gwybodaeth

- ***Chwarae'n egnïol yn ac o amgylch y cartref***
- ***Chwarae a rhywedd*** (ysgrifennwyd gan Ali Wood)
- ***Dyletswydd Digonolrwydd Cyfleoedd Chwarae Cymru a rôl gweithwyr chwarae*** (ysgrifennwyd gan Ben Tawil a Mike Barclay)
- ***Creadigedd a defnyddio offer mewn lleoliadau chwarae*** (ysgrifennwyd gan Ben Tawil).

Awgrymiadau anhygoel

Fe gyhoeddom un rhestr awgrymiadau anhygoel ar gyfer gweithwyr chwarae a gweithwyr proffesiynol eraill sy'n gweithio gyda phlant: *Awgrymiadau anhygoel – Dod o hyd i ddarparwr hyfforddiant gwaith chwarae.*

Ffocws ar chwarae

Mae pob rhifyn wedi ei anelu at gynulleidfa broffesiynol benodol. Eleni, fe gyhoeddom un rhifyn, wedi ei anelu at gynghorwyr sir.

Gweithwyr proffesiynol hyddysg

Mae Llywodraeth Cymru'n diffinio'r gweithlu chwarae fel '*unrhyw un cyflogedig y mae ei rôl yn effeithio ar blant yn chwarae – y bobl hynny allai un ai hwyluso eu chwarae'n uniongyrchol, dylunio ar gyfer chwarae, neu'r rheini sydd a'r pŵer i roi caniatâd i blant chwarae, neu beidio*' (*Cymru, gwlad lle mae cyfle i chwarae*, 2014).

Mae'r gweithlu chwarae'n cynnwys gweithwyr chwarae ond mae hefyd yn cynnwys ystod eang iawn o weithwyr proffesiynol eraill o ysgolion, adrannau cynllunio, priffyrdd a thrafnidiaeth, iechyd a diogelwch a gofal plant, yn ogystal â grwpiau gwirfoddol a chymunedol, cynghorau tref a chymuned ac aelodau etholedig.

Mae Chwarae Cymru wedi ymgymryd ag amrywiaeth eang o weithgarwch er mwyn sicrhau bod y gweithlu chwarae'n cael cyfle i gryfhau eu dealltwriaeth o'u rôl wrth sicrhau bod plant yn cael mwy a mwy o gyfleoedd i chwarae.

Trosglwyddo cymwysterau gwaith chwarae

Mae galw cynyddol, parhaus am gymwysterau gwaith chwarae gyda lleoliadau gofal plant a sectorau eraill hefyd yn sylweddoli gwerth deall agwedd gwaith chwarae. Mae'r Dyfarniad Lefel 2 mewn Arfer Gwaith Chwarae (L2APP) yn profi i fod yn gymhwyster trawsnewidiol gyda dysgwyr yn dod o gefndiroedd gwaith ieuenctid, datblygu chwarae, dysgu a datblygu cymunedol.

Rydym wedi gweithio gydag Addysg Oedolion Cymru | Adult Learning Wales (AOC) i ddynodi ariannu ar gyfer trosglwyddiad cynaliadwy cymwysterau gwaith chwarae. Yn ystod dau dymor cyntaf blwyddyn academaidd 2019-20, trosglwyddodd AOC 29 o gyrsiau gwaith chwarae i 315 o ddysgwyr.

'Roedd y cwrs yn wych ac wedi ei drosglwyddo'n dda – dwi wedi argymell y cwrs i eraill oherwydd ei fod yn grêt.'

Dysgwr L2APP

'Fe ddes i mewn ddim yn credu y byddwn yn dysgu llawer mwy nag oeddwn yn ei wybod eisoes o fy mhrofiad blaenorol. Rwyf yn gadael wedi dysgu cryn dipyn am weithio mewn cynllun chwarae ac am hawliau / deddfwriaeth penodol nad oeddwn yn ei wybod o'r blaen. Cwrs buddiol iawn i mi ac rwy'n credu y bydd yn fy helpu mewn swyddi eraill i'r dyfodol yng Nghymru.'

Dysgwr L2APP

Rydym yn gweithio gydag AOC ac Agored Cymru i adolygu cymwysterau Gwaith Chwarae: Egwyddorion ar Waith (P^3). Bydd y cymwysterau newydd yn cynnig llwybr cynnydd eglur a mwy cymesur ar gyfer gweithwyr chwarae gan gychwyn gydag L2APP a symud ymlaen i Dystysgrif Lefel 2 mewn Gwaith Chwarae: Egwyddorion ar Waith a Diploma Lefel 3 mewn Gwaith Chwarae: Egwyddorion ar Waith.

Dyfarniad mewn Trosglwyddo Hyfforddiant Gwaith Chwarae Dynamig

Fe drosglwyddom y Dyfarniad mewn Trosglwyddo Hyfforddiant Gwaith Chwarae Dynamig (ADDaPT) i naw o ddysgwyr yn Wrecsam. Mae'r hyfforddiant yma'n ffurfio'r rhwydwaith mewnol o hyfforddwyr gwaith chwarae yng Nghymru i drosglwyddo L2APP, Rheoli Cynllun Chwarae'n Ystod Gwyliau'r Ysgol (MAHPS) a chymwysterau P^3. Mae'n darparu ffordd fwy cynaliadwy o gynyddu sgiliau tiwtoriaid gwaith chwarae a darparwyr hyfforddiant eraill sydd am gynyddu sgiliau eu tiwtoriaid gwaith chwarae.

Fe wnaethom hefyd drosglwyddo'r cwrs, ar sail adennill costau llawn, i 11 o ddysgwyr yn Lloegr ym Mhrifysgol Swydd Gaerloyw. Bydd hyn yn ein galluogi i archwilio model i drosglwyddo L2APP a P^3 yn Lloegr. Mae'r cymwysterau Agored Cymru hyn bellach wedi derbyn statws Ofqual.

'Cwrs rhagorol, rhyngweithiol dros ben, llawer o dechnegau a strategaethau newydd.'

Dysgwr ADDaPT

Digwyddiadau

Trwy gydol y flwyddyn fe wnaethom gefnogi datblygiad, trefnu a chynnal nifer o gynadleddau, seminarau a chyfleoedd DPP ar gyfer y sector chwarae a gwaith chwarae ehangach, gan gynnwys:

- **Ysbryd 2019** – ymunodd 114 o gyfranogwyr mewn cynhadledd cymunedau chwarae-gyfeillgar yng Nghaerdydd, gyda chyflwyniadau allweddol gan y Dr Sudeshna Chatterjee (Action for Children's Environments Trust), Dinah Bornat (ZCD Architects), Yr Athro Sinead Brophy (Prifysgol Abertawe) a'r Dr Wendy Russell (Prifysgol Swydd Gaerloyw).
- **Fforwm Gweithwyr Chwarae 2019** – mynychodd 45 o gyfranogwyr y digwyddiad deuddydd roddodd gyfle i staff o feysydd chwarae antur a phrosiectau chwarae rannu arfer dda a dysgu a datblygu sgiliau ymarferol i gefnogi plant yn chwarae.
- **Chwarae a rheoli risg** – daeth 31 o gyfranogwyr ynghyd yng ngogledd Cymru, gydag areithiau allweddol gan Yr Athro David Ball (Prifysgol Middlesex) a Ben Tawil (Ludicology).

Cydweithredu academaidd

- Cyfrannu at the *Right to play position paper* a gyhoeddwyd gan Adran Seicoleg Addysgol a Phlant Cymdeithas Seicolegol Prydain.

Cydweithio yn y DU ac yn rhyngwladol

Fel rhan o'n gwaith canolfan ragoriaeth ryngwladol ehangach, fe:

- Ddarparom gyflwyniad, gweithdy a phoster yng nghynhadledd 'Towards the Child Friendly City' ym Mryste.
- Darparom gyflwyniad allweddol yn seminar 'Creating Child Friendly Environments' ym Melffast.
- Rhoddom gyflwyniad yn yr 'International Play and Playgrounds Symposium' yn Seoul, De Corea ar waith chwarae a datblygu cymwysterau yng Nghymru.
- Croesawom gydweithiwr o Ranbarth Dinesig Torres Vedras, Portiwgal fel rhan o brosiect Erasmws – Symud a Dysgu y Tu Allan.

Ymholiadau gan y cyhoedd

Yn ogystal â'r gronfa eang o wybodaeth a ddarperir trwy ein gwefan, rydym wedi derbyn ac ymateb i amrywiaeth eang o ymholiadau dros y ffôn, drwy gyfryngau cymdeithasol a thrwy e-bost oddi wrth rieni, aelodau etholedig, dysgwyr, ysgolion a mudiadau bychain yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r ymholiadau y gwnaethom ymateb iddynt trwy ddarparu gwybodaeth, cyngor a chyfeirio'n cynnwys:

- Cymwysterau addas ar gyfer lleoedd chwarae a gofal plant sydd wedi eu cofrestru â Arolygiaeth Gofal Cymru
- Cyngor ariannu ar gyfer prynu offer chwarae a datblygu ardaloedd chwarae mewn cymunedau
- Cymwysterau perthnasol sy'n ofynnol ar gyfer rhedeg cynllun chwarae
- Dysgwyr sydd am ymgymryd â hyfforddiant gwaith chwarae, a chymwysterau Lefel 3 yn benodol
- Ymholiadau ymchwil oddi wrth fyfyrwyr astudiaethau plentyndod a gwaith chwarae
- Cyngor ariannu ar gyfer darpariaeth gwaith chwarae
- Cefnogaeth ar gyfer achub caeau chwarae ysgolion ac amseroedd chwarae
- Cyngor ar lain o dir neu ofod chwarae
- Hysbysebu swyddi, yn arbennig cynlluniau chwarae haf
- Llythyrau o gefnogaeth i gymunedau sy'n ymgyrchu am ardaloedd chwarae ac ar gyfer ceisiadau ariannu.

Adolygir yr ymholiadau hyn yn rheolaidd a'u defnyddio i hysbysu ychwanegu gwybodaeth newydd i'n gwefan

Sicrhau ansawdd

Mae Chwarae Cymru'n falch i ddal Marc Ansawdd Lefel 1 System Sicrhau Ansawdd Ymarferol i Fudiadau Bach (PQASSO). Mae hyn yn dilyn proses drylwyr gan y tîm staff a'r Bwrdd Ymddiriedolwyr i hunan-arfarnu, gwella ac yna pasio asesiad allanol.

NOD ANSAWDD PQASSO QUALITY MARK LEFEL LEVEL 1 NCVO

Mae PQASSO yn gynllun sicrhau ansawdd ar gyfer mudiadau gwirfoddol. Er mwyn help mudiadau i gael eu rhedeg yn fwy effeithiol ac effeithlon, mae'n mesur perfformiad mewn ystod eang o feysydd ansawdd yn cynnwys llywodraethu, arweinyddiaeth a rheolaeth, a chanlyniadau.

Trwy ennill Marc Safon Lefel 1 PQASSO, rydym wedi llwyddo i arddangos rhinweddau megis: llywodraethu effeithiol a chyfrifol, rheolaeth ariannol gref a chreu perthnasau da gyda sefydliadau eraill.

'Mae Chwarae Cymru wedi arddangos lefel drawiadol o gyflawniad ar draws pob un o feysydd ansawdd PQASSO. Dangosodd y cyfarwyddwr a'r staff ymrwymiad llwyr i gennad, gwerthoedd a nodau'r mudiad a gwelwyd eu bod yn dîm abl, profiadol iawn a llawn ysgogiad. Mae'r llywodraethu'n rhagorol – dyma un o wir gryfderau'r mudiad ym mhob agwedd. Fe wnaeth Chwarae Cymru hefyd daro'r nod uchaf am ddarparu croeso cynnes, cyfeillgar gan sicrhau bod yr ymweliad safle hwn yn un o'r rhai mwyaf cofiadwy i'r Asesydd, a hynny am yr holl resymau cywir.'

Asesydd PQASSO

Cydweithredu'n lleol ac yn genedlaethol

Yn ystod blwyddyn 2019 - 2020, fe gydweithiom gydag ystod eang o sefydliadau ar brosiectau, ymgyrchoedd a chyfleoedd datblygiad proffesiynol parhaus (DPP) penodol. Fe wnaethom:

- Sefydlu partneriaeth gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg a dynodi ffrydiau gwaith i'r dyfodol.
- Dylunio a throsglwyddo dwy seminar Chwarae Stryd ar gyfer Cyngor Caerdydd – un ar gyfer trigolion ac un ar gyfer sefydliadau, gweithwyr cymunedol ac ysgolion.
- Datblygu a throsglwyddo rhaglen DPP deuddydd ar gyfer 15 o Llysgenhadon Chwarae newydd Arolygiaeth Gofal Cymru – mewn partneriaeth gyda Chlybiau Plant Cymru Kids' Clubs.
- Dylunio a throsglwyddo gweithdy ar gyfer diwrnod astudio i therapyddion galwedigaethol pediatrig.
- Trosglwyddo gweithdy ar reoli risg ar gyfer lleoliadau blynyddoedd cynnar – a gomisiynwyd gan Gyngor Sir y Fflint.
- Trosglwyddo cyflwyniadau a gweithdai mewn amrywiol ddigwyddiadau fel cynhadledd Iechyd y Cyhoedd Cymru a chyfarfod o reolwyr Arolygiaeth Gofal Cymru.

Diwrnod Chwarae

Dathliad blynyddol y DU o hawl plant i chwarae. Fe'i cydlynir gan Chwarae Cymru, Play England, Play Scotland a PlayBoard Northern Ireland. Rydym yn cynrychioli Cymru ar Grŵp Llywio Diwrnod Chwarae sy'n cydlynu'r ymgyrch flynyddol.

Yn Chwarae Cymru rydym yn ystyried Diwrnod Chwarae fel cyfle i gynyddu ymwybyddiaeth ynghylch pwysigrwydd chwarae plant a'r angen am ddarpariaeth chwarae o safon bob dydd o'r flwyddyn ym mhob ardal o Gymru.

Ymchwil

Fy gyhoeddom ddau adroddiad ymchwil yn ymwneud â digonolrwydd chwarae a chomisiynwyd trydydd astudiaeth.

Yr hyn sydd gan blant i'w ddweud am chwarae yng Nghymru
Mae *'Rwy'n dysgu pethau newydd ac yn dringo coed' – Yr hyn sydd gan blant i'w ddweud am chwarae yng Nghymru* yn dadansoddi data o holiaduron a gwblhawyd gan bron i 6,000 o blant ar draws ardaloedd 13 o awdurdodau lleol yng Nghymru fel rhan o'u Hasesiadau o Ddigonolrwydd Cyfleoedd Chwarae yn 2019. Ysgrifennwyd yr adroddiad gan Dr David Dallimore (Prifysgol Bangor) a chafodd y data ei goladu gyda chymorth Mike Welsby (Y Swyddfa Ystadegau Gwladol). Mae plant a phlant yn eu harddegau yn rhannu'r hyn sy'n dda am y cyfleoedd chwarae yn eu hardal leol a pha mor fodlon ydyn nhw ynghylch pryd, sut a ble y gallan nhw chwarae.

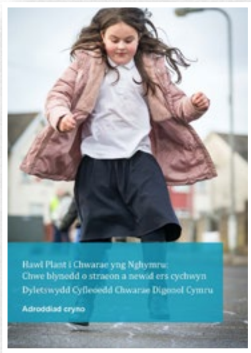

Hawl Plant i Chwarae yng Nghymru
Mae *Hawl Plant i Chwarae yng Nghymru: Chwe blynedd o straeon a newid ers cychwyn Dyletswydd Cyfleoedd Chwarae Digonol Cymru* yn cyflwyno canfyddiadau prosiect ymchwil graddfa fechan a gynhaliwyd gan Dr Wendy Russell (Prifysgol Swydd Gaerloyw), Mike Barclay a Ben Tawil (Ludicology) a Charlotte Derry (Playful Places). Mae'r adroddiad yn archwilio canfyddiadau yr hyn sydd wedi newid mewn cyfleoedd chwarae plant ers cychwyn Dyletswydd Cyfleoedd Chwarae Digonol Llywodraeth Cymru yn 2012.

Fe wnaethom hefyd gomisiynu'r Dr Wendy Russell, Mike Barclay, Ben Tawil a Charlotte Derry i gynnal ymchwil yn archwilio'r amodau sy'n cefnogi awdurdodau lleol i sicrhau cyfleoedd digonol i blant chwarae. Gweithiodd yr ymchwilwyr gyda grwpiau ffocws mewn tri awdurdod lleol yng Nghymru a chasglu enghreifftiau o gamau gweithredu a gymerwyd i gefnogi chwarae plant.

Cynulleidfaoedd newydd

Plentyndod Chwareus

Fel rhan o'n gwaith cynyddol i ymgysylltu gyda rhieni a gofalwyr, fe lansiom wefan *Plentyndod Chwareus* ym mis Medi 2018 ac rydym yn dal i ddatblygu cynnwys defnyddiol ac ymarferol. Mae'n anelu i helpu rhieni, gofalwyr a grwpiau cymunedol i roi digonedd o gyfleoedd chwarae da i blant. Mae'r wefan hefyd yn ddefnyddiol i grwpiau lleol a chynghorau tref a chymunedol i gynnig cymdogaethau chwarae-gyfeillgar yn eu hardaloedd. Gall yr adnoddau hefyd gael eu defnyddio gan weithwyr proffesiynol yn eu gwaith â phlant a theuluoedd.

Mae'r wefan yn cynnig:

- Syniadau ymarferol am roi amser, lle a phethau i chwarae gyda nhw
- Awgrymiadau anhygoel, canllawiau 'sut i' a syniadau ar gyfer chwarae plant
- Gwybodaeth am gynyddu ymwybyddiaeth am bwysigrwydd chwarae.

Mewn ymateb i'r pandemig, fe ddatblygom adran 'chwarae dan do' ar y wefan. Mae hon yn llawn cynghorion amserol a syniadau syml ar gyfer chwarae yn ac o amgylch y cartref, yn unol â chanllawiau a rheoliadau'r llywodraeth.

Yn ystod y flwyddyn rydym wedi:

- Trosglwyddo dwy ymgyrch #ProsiectChwarae fer ar-lein, gyrhaeddodd dros bum miliwn o bobl
- Dosbarthu tua 200 pecyn arddangos *Plentyndod Chwareus* ar gyfer lleoliadau ledled Cymru i hybu hawl plant i chwarae
- Dosbarthu 6,500 o gopïau o'r llyfryn *Magu plant yn chwareus* i rieni a lleoliadau yng Nghymru.

Hwyl yn yr ardd – llyfr stori am hawl plant i chwarae. Mae'r llyfr ar gyfer plant ysgol gynradd a rhieni, gan gefnogi plant i sicrhau eu hawl i chwarae ac i rieni i eiriol dros chwarae'n lleol. Mae hefyd yn adnodd defnyddiol i gefnogi'r rheini sy'n gweithio gyda phlant a theuluoedd.

Gweithiom gyda storïwr, cartwnydd a phlant blwyddyn 6 yn Ysgol Gynradd Charles Williams i ysgrifennu *Hwyl yn yr ardd*. Datblygwyd y llyfr stori mewn partneriaeth â Petra Publishing.

Mae'n ddilyniant annibynnol i *Hwyl yn y dwnjwn*. Dros nifer o wythnosau, ystyriodd y dosbarth stori *Hwyl yn y dwnjwn* a meddwl am eiriau a syniadau creadigol i archwilio pam oedd cymeriad canolog y llyfr cyntaf, y Frenhines, mor negyddol tuag at chwarae.

Mae *Hwyl yn yr ardd* yn ein hatgoffa i'r dim sut y gall yr holl oedolion ym mywydau plant un ai gefnogi neu rwystro'r hawl i chwarae. Mae'n crynhoi pwysigrwydd cymunedau cefnogol a goddefgar wrth helpu plant i wireddu eu hawl i chwarae.

Cyhoeddwyd *Hwyl yn yr ardd* ar Ddiwrnod Rhyngwladol Llyfrau Plant (2 Ebrill 2020) a dosbarthwyd copïau i blant a theuluoedd ar hyd a lled Cymru.

Llysgenhadon Chwarae Cymunedol

Prosiect sy'n cael ei gynnal ar draws Caerdydd a Bro Morgannwg gan Chwarae Cymru yw Llysgenhadon Chwarae Cymunedol. Bydd y gwersi a ddysgwn o'r prosiect yn ein helpu i'w ddatblygu mewn ardaloedd eraill yn y dyfodol.

Bydd y prosiect yn cynnwys gweithio gyda phobl leol i sefydlu Grwpiau Gweithredu Chwarae i ddynodi ffyrdd i gynnal cyfleoedd chwarae rheolaidd. Mae'r prosiect wedi ei ddylunio i wneud y defnydd gorau o asedau cymunedol sy'n bodoli eisoes, fel mannau agored, strydoedd a thiroedd ysgolion. Bydd y grwpiau hyn yn galluogi cymdogaethau i fod yn fwy cyfeillgar at chwarae.

Bydd y prosiect hefyd yn cynorthwyo pobl ifanc 14-19 oed i ddod yn Llysgenhadon Chwarae Cymunedol gwirfoddol trwy dderbyn hyfforddiant, cymwysterau a chyfleoedd profiad gwaith mewn lleoliadau gwaith chwarae, gan eu galluogi i hwyluso cyfleoedd chwarae yn y gymdogaeth.

Gan ddefnyddio adnoddau a chymwysterau Chwarae Cymru sy'n bodoli eisoes, byddwn yn trosglwyddo hyfforddiant gwaith chwarae a mentora parhaus i'r Llysgenhadon yn ystod dwy flynedd gyntaf y prosiect. Bydd y Llysgenhadon yn creu cysylltiadau gydag aelodau o'r gymuned fydd yn cynorthwyo i greu cyfleoedd chwarae amrywiol a chyfoethog yn lleol. Trwy wneud hyn, bydd y prosiect yn ymgysylltu gyda dros 500 o blant.

Bydd gan y Llysgenhadon gyfle unigryw i weithredu fel eiriolwyr dros chwarae a, gan weithio gydag oedolion cefnogol, byddant yn cael effaith gwirioneddol ar y cyfleoedd i chwarae yng nghymunedau'r prosiect.

Er mwyn gweithredu'r prosiect, mae Chwarae Cymru yn gweithio mewn partneriaeth gyda:

- Addysg Oedolion Cymru | Adult Learning Wales
- Gwasanaethau Chwarae Plant Caerdydd
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro / Tîm Lleol Iechyd y Cyhoedd, Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Re-create
- Tîm Datblygu Chwaraeon a Chwarae Bro Morgannwg.

Ariennir y prosiect drwy'r Gronfa Iach ac Egnïol (HAF)

Cronfa Iach ac Egnïol
Healthy & Active Fund

Aelodaeth

Mae Chwarae Cymru yn fudiad i aelodau.

Gofynnir i bob aelod sy'n ymuno, i ymrwymo i'r Egwyddorion Gwaith Chwarae a Pholisi Chwarae Llywodraeth Cymru.

Yn 2019 - 2020 roedd gennym 42 o aelodau, yn cynnwys:

- Awdurdodau lleol
- Cynghorau tref a chymuned
- Prifysgolion a cholegau
- Cymdeithasau chwarae lleol a rhanbarthol
- Clybiau ar ôl ysgol, clybiau brecwast, cynlluniau chwarae gwyliau'r ysgol a meithrinfeydd
- Cwmnïau masnachol
- Mudiadau cenedlaethol yng Nghymru ac yn rhyngwladol
- Unigolion fel gweithwyr chwarae, hyfforddwyr gwaith chwarae, athrawon a darlithwyr.

Mae **aelodaeth gyswllt** yn agored i bob mudiad ac unigolyn sy'n byw yng Nghymru.

Mae **aelodaeth gyswllt ryngwladol** yn agored i unrhyw fudiad neu unigolyn sy'n byw neu'n gweithio'r tu allan i Gymru hoffai gefnogi gwaith Chwarae Cymru. Ceir cyfyngiadau ar y buddiannau aelodaeth oherwydd ein bod fel elusen wedi ein cofrestru i weithio er budd trigolion Cymru.

Yn 2019 - 2020 fe wnaeth ein haelodau elwa trwy dderbyn:

- Hysbysiadau ynghylch ymgynghoriadau allweddol a thrwy gyfrannu eu mewnbwn hwy i'n hymatebion
- Gwybodaeth reolaidd am ddatblygiadau ac ymchwil newydd
- Pris gostyngedig i gyfranogwyr yn ein digwyddiadau
- Cludiant am ddim wrth brynu ein cyhoeddiadau.

Unigolyn	**£10**
Sefydliadau (un, neu lai, o aelodau llawn amser o staff)	**£25**
Rhyngwladol (y tu allan i Gymru)	**£25**
Sefydliadau (mwy nag un aelod llawn amser o staff)	**£50**
Masnachol neu breifat	**£75**
Awdurdod lleol	**£100**

Partneriaid

Yn ogystal â chefnogi trosglwyddo rhaglenni Llywodraeth Cymru, yn ystod 2019 - 2020 rydym wedi gweithio mewn partneriaeth / cydweithrediad â'r mudiadau a grwpiau canlynol ar brosiectau penodol:

- Addysg Oedolion Cymru | Adult Learning Wales
- Agored Cymru
- Arolygiaeth Gofal Cymru
- Blynyddoedd Cynnar Cymru
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro / Tîm Lleol Iechyd y Cyhoedd, Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Canolfan Genedlaethol ar gyfer Ymchwil ar Iechyd a Llesiant y Boblogaeth (NCPHWR)
- Cefnogaeth Gymunedol a Gwirfoddol Cymru (CVSC)
- Children's Play Policy Forum
- Clybiau Plant Cymru Kids' Clubs
- Comisiwn Dylunio Cymru
- Comisiynydd Plant Cymru
- Cowshed Communication
- Cronfa Iach ac Egnïol
- Cymwysterau Cymru
- Cyngor Bro Morgannwg
- Cyngor Caerdydd
- Cyngor Sir y Fflint
- Early Years Workforce Network
- Gofal Cymdeithasol Cymru
- Grŵp Arbenigol Plant Egnïol Iach Cymru
- Grŵp Monitro CCUHP Cymru
- HAPPEN – Health & Attainment of Pupils in a Primary Education Network
- Iechyd Cyhoeddus Cymru
- International Play Association (IPA)
- Learning through Landscapes
- Ludicology
- PETC Cymru
- Petra Publishing (prosiect Caerphilly Parent Network)
- Play England
- Play Safety Forum
- Play Scotland
- PlayBoard Northern Ireland
- Playday
- Playful Futures
- Prifysgol Abertawe
- Prifysgol Caerdydd
- Prifysgol Manceinion
- Prifysgol Metropolitan Caerdydd
- Prifysgol Swydd Gaerloyw
- Pwyllgor Charity Comms Wales
- Qualifications Standards Advisory Group (QSAG)
- Re-create
- Rhwydwaith Chwarae Strategol Cymru
- Safonau Addysg Hyfforddiant (ETS)
- Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol
- Tîm Datblygu Chwarae Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
- Wendy Russell
- Ysgol Gynradd Charles Williams.

Cyflawniadau: 1998 - 2019

Ers 1998 mae Chwarae Cymru wedi eiriol ac ymgyrchu'n llwyddiannus dros chwarae, ac wedi annog a chefnogi Llywodraeth Cymru i sicrhau ymrwymiadau cwbl arloesol ar ran plant.

Rhagor o gyllid ar gyfer chwarae plant

- Yn 2000, yn dilyn lobïo gan Chwarae Cymru, dosbarthodd Llywodraeth Cynulliad Cymru Grant Chwarae o £1 filiwn i greu darpariaeth chwarae mynediad agored wedi ei staffio. Er mai'r bwriad yn wreiddiol oedd i'r ariannu yma fod ar gael am flwyddyn yn unig, parhaodd y grant fel elfen o gyllid grant gwahanol yn y blynyddoedd ers hynny.
- Yn 2006, derbyniodd Chwarae Cymru gytundeb tair blynedd ar gyfer helpu i drosglwyddo rhaglen Chwarae Plant £13 miliwn Cronfa'r Loteri FAWR, i gefnogi cynyddu cynhwysedd a phrosiectau chwarae strategol yng Nghymru.
- Yn ddiweddarach, cefnogodd Chwarae Cymru awdurdodau lleol i wneud y defnydd gorau o ariannu oedd ar gael trwy'r Grant Cynyddu Cyfleoedd i Chwarae yn 2014, 2015, 2017, 2018 a 2019.

Cydnabyddiaeth genedlaethol gynyddol i chwarae

- Cynorthwyodd Chwarae Cymru Lywodraeth Cynulliad Cymru i ddatblygu *Polisi Chwarae* 2002 – y cyntaf yn y byd. Yn ogystal, cynorthwyodd Chwarae Cymru gyda'r gwaith o ddatblygu *Cynllun Cyflawni Polisi Chwarae* Llywodraeth Cynulliad Cymru (2006).
- Yn 2012, deddfodd Llywodraeth Cymru ar gyfer chwarae plant. Mae cyfleoedd chwarae wedi eu cynnwys ym Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010. Mae hwn yn gosod dyletswydd ar awdurdodau lleol i '*asesu a sicrhau cyfleoedd chwarae digonol ar gyfer plant yn eu hardaloedd, cyn belled ag sy'n rhesymol ymarferol*'. Trwy ymateb i ymgynghoriadau, cynorthwyodd ein haelodau i sicrhau bod pwysigrwydd chwarae â man amlwg yn y ddeddfwriaeth Gymreig arloesol yma. Elfen arloesol arall – mae'n bosibl mai dyma'r datblygiad pwysicaf i ddigwydd ar gyfer chwarae plant yng Nghymru.
- Yn 2014 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru, *Cymru – gwlad lle mae cyfle i chwarae*, cyfarwyddyd statudol ar asesu a sicrhau cyfleoedd chwarae digonol. Mae Chwarae Cymru wedi parhau i ddarparu cefnogaeth a chyngor i bob rhanddeiliad o ran gweithredu'r cyfarwyddyd yma.
- Yn 2017 gweithiodd Chwarae Cymru'n agos gyda Iechyd Cyhoeddus Cymru ar raglen *Pob Plentyn Cymru* sy'n cydnabod pwysigrwydd allweddol chwarae i iechyd corfforol ac emosiynol plant.

Gweithlu dynamig

- Datblygodd Chwarae Cymru *Yr Hawl Cyntaf… fframwaith ar gyfer asesu ansawdd gwaith chwarae* ac *Yr Hawl Cyntaf – Prosesau Dymunol*. Mae'r cyhoeddiadau hyn yn anelu i gefnogi pobl sy'n gweithio gyda phlant i ddadansoddi amgylcheddau chwarae ac mae'n cynnig fframwaith ar gyfer asesu ansawdd yr hyn y darperir ar ei gyfer, a'i brofi gan blant.
- Arweiniodd Chwarae Cymru adolygiad y DU o'r Gwerthoedd a Rhagdybiaethau Gwaith Chwarae. Yn dilyn ymgynghoriad, mabwysiadodd y sector yr Egwyddorion Gwaith Chwarae ac fe'u cymeradwywyd gan SkillsActive, y Cyngor Sgiliau Sector ar gyfer Gwaith Chwarae, yn 2005. Bellach, mae'r Egwyddorion Gwaith Chwarae'n ffurfio sail i'r safonau galwedigaethol ar gyfer gwaith chwarae yn y DU.
- Er mwyn datblygu arfer gwaith chwarae cyfoes, gweithiodd Chwarae Cymru gyda'r Scottish Qualifications Authority (SQA) i gynnig cymwysterau Gwaith Chwarae: Rhoi Egwyddorion ar Waith (P^3) ar Lefel 2 a 3. Er mwyn cefnogi'r hyfforddiant arloesol yma, fe wnaethom gynhyrchu deunyddiau dysgu ysbrydoledig.
- Rhwng Chwarae Cymru, Llywodraeth Cymru ac ariannu Ewropeaidd, rydym wedi buddsoddi dros £1.5 miliwn yn y gwaith o ddatblygu, peilota a throsglwyddo Gwaith Chwarae: Rhoi Egwyddorion ar Waith (P^3).

- Mae Chwarae Cymru wedi parhau i gydweithio gyda Llywodraeth Cymru i sicrhau bod hyfforddiant a chymwysterau gwaith chwarae'n ateb anghenion y gweithlu. Mae'r gwaith yma wedi cynnwys datblygu dau gymhwyster sydd wedi eu hanelu at y bobl hynny sy'n gweithio mewn cynlluniau chwarae dros y gwyliau – Dyfarniad Lefel 2 mewn Arfer Gwaith Chwarae (L2APP) a Dyfarniad Lefel 3 mewn Rheoli Cynllun Chwarae dros y Gwyliau (MAHPS) (Agored Cymru).

Golyga hyn i gyd fod y bobl sy'n gweithio gyda'n plant wedi derbyn yr hyfforddiant gorau posibl.

Gwell ymwybyddiaeth o chwarae yn lleol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol

- Trwy'r wefan a thrwy gyhoeddi e-fwletinau rheolaidd, cylchgronau, taflenni gwybodaeth, pecynnau cymorth, llyfrau a phosteri, mae Chwarae Cymru'n hyrwyddo chwarae plant yn eang iawn. Caiff ein gwefan ei hystyried yn rhyngwladol fel un o'r rhai mwyaf effeithlon wrth gyflwyno gwybodaeth amserol am chwarae plant.
- Mae Chwarae Cymru'n darparu hyfforddiant, seminarau a chynadleddau ar gyfer pawb sy'n darparu a chefnogi chwarae plant – gan gynnwys Cynhadledd Fyd-eang 2011 yr International Play Association (IPA).
- Yn 2011, derbyniodd Prif Weinidog Cymru ar y pryd, Carwyn Jones AC, Wobr Hawl i Chwarae'r IPA ar ran pob un yng Nghymru sy'n ymdrechu i wneud Cymru'n wlad chwarae-gyfeillgar. Cymru yw'r wlad gyntaf i dderbyn y wobr arobryn yma.
- Cefnogodd Chwarae Cymru waith yr IPA gyda Phwyllgor y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn i ddrafftio a mabwysiadu Sylw Cyffredinol sy'n egluro i lywodraethau ar draws y byd ystyr a phwysigrwydd Erthygl 31 o'r Confensiwn ar Hawliau'r Plentyn. Gweithiodd Chwarae Cymru gyda phlant Cymru i ddatblygu adnoddau i hyrwyddo'r hawliau a amlinellir yn Erthygl 31 o GCUHP ar ran yr IPA i gyd-fynd â lansiad y Sylw Cyffredinol.
- Gweithiodd Chwarae Cymru gyda Phrifysgol Swydd Gaerloyw i gynhyrchu dau adroddiad sy'n cyflwyno canfyddiadau dau brosiect ymchwil graddfa fechan, y cyntaf yn archwilio sut y bu i awdurdodau lleol ymateb i gyflwyno'r ddyletswydd i asesu cyfleoedd chwarae digonol ar gyfer plant, a'r ail yn brosiect dilynol yn edrych yn ôl dros y flwyddyn flaenorol ac ymlaen at gychwyn ail ran y Ddyletswydd, i sicrhau cyfleoedd chwarae digonol ar gyfer plant.

Mae hyn i gyd wedi cyfrannu at weld mwy o blant yn cael amser, rhyddid a chaniatâd i chwarae. Mae gwaith i'w wneud o hyd i sicrhau bod Cymru'n wlad ble y caiff chwarae ei barchu am ei bwysigrwydd allweddol i blentyndod – ychwanegwch eich llais er mwyn ein helpu i wneud mwy.

Adolygiad ariannol – crynodeb

Adroddiadau incwm a gwariant Chwarae Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol yn gorffen Mawrth 2020.

Cyfanswm incwm £436,954

Grant Llywodraeth Cymru	£360,000
Incwm arall	£16,356
Hyfforddi'r gweithlu	£9,309
Cyhoeddiadau	£4,128
Aelodaeth	£1,861
Incwm o fuddsoddiadau	£523
Cronfa Iach ac Egnïol	£44,777

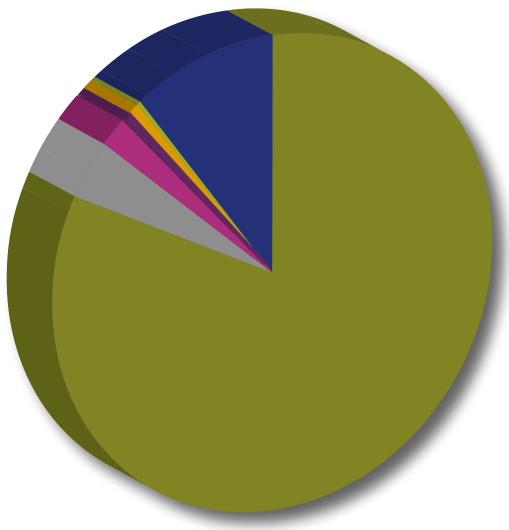

Cyfanswm gwariant £477,922

Polisi chwarae, cymorth ac eiriolaeth	£165,835
Datblygu'r gweithlu	£136,761
Gwasanaeth Gwybodaeth	£137,188
Rheolaeth	£38,138

Mae ein hadroddiad blynyddol llawn a'n datganiadau ariannol, yn cynnwys adroddiad yr archwilydd annibynnol, i'w cael ar wefan y Comisiwn Elusennau.

Cynlluniau ar gyfer y dyfodol: 2020 - 2021

Bydd Chwarae Cymru'n parhau i weithio i hybu chwarae plant, i weithredu fel eiriolwr dros blant a'u hanghenion chwarae.

Tan fis Mawrth 2021, bydd Llywodraeth Cymru yn ariannu Chwarae Cymru trwy Grant Polisi Strategol Chwarae Cymru i ddarparu ystod o gefnogaeth strategol i Lywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill.

Rydym, yn benodol, yn rhagweld y byddwn yn ymgymryd â'r canlynol:

- Cefnogi Llywodraeth Cymru trwy gyfrannu at broses yr Adolygiad Gweinidogol o Chwarae
- Parhau i drosglwyddo gwasanaeth cyfathrebu wedi ei anelu at ein etholaeth eang trwy ddarparu cyhoeddiadau â ffocws, postio uniongyrchol a gwefannau wedi eu diweddaru yn ogystal â chyfathrebu trwy'r cyfryngau cymdeithasol
- Cyfrannu at a hysbysu eiriolaeth leol, genedlaethol a rhyngwladol trwy waith prosiect ac aelodaeth o bwyllgorau a grwpiau
- Cefnogi awdurdodau lleol Cymru a sefydliadau'r drydedd sector i ymgysylltu gydag ac ymateb i bolisi cenedlaethol trwy ddigwyddiadau, hwyluso rhwydweithiau a chyngor
- Gweithredu a monitro *Gweithlu chwarae-gyfeillgar i Gymru*, ein cynllun datblygu'r gweithlu
- Gweithio gydag Addysg Oedolion Cymru | Adult Learning Wales i sicrhau bod cyflwyniad cymwysterau P^3 newydd Agored Cymru yn llwyddiant ac yn parhau i ymateb i anghenion y gweithlu
- Gweithio gydag Iechyd Cyhoeddus Cymru i gytuno ar a rhannu negeseuon yn ymwneud â chwarae plant
- Adolygu *Yr Hawl Cyntaf… fframwaith ar gyfer asesu ansawdd gwaith chwarae* gyda'r bwriad o ddatblygu rhaglen sicrhau ansawdd newydd ar gyfer lleoliadau gwaith chwarae
- Cynnal adolygiad o amser chwarae mewn ysgolion ledled Cymru
- Gweithredu a throsglwyddo'r prosiect Llysgenhadon Chwarae Cymunedol
- Gweithredu ein Strategaeth Codi Arian i alluogi trosglwyddo prosiectau ychwanegol
- Datblygu a chyhoeddi adnoddau i gefnogi darparwyr cyfleoedd chwarae i ymateb i'r argyfwng coronafeirws mewn modd chwarae-gyfeillgar.

Er mwyn sicrhau bod y gwasanaethau hyn yn cael eu datblygu a'u trosglwyddo mor effeithiol â phosibl, byddwn yn adolygu a datblygu cynllun gweithredol Chwarae Cymru.

Ceir manylion y targedau uchod yn strategaethau diwygiedig pum mlynedd a 10 mlynedd Chwarae Cymru. Bydd gweithgareddau codi arian eraill yn ein galluogi i barhau i eiriol dros hawl plant i chwarae.

Bwrdd Ymddiriedolwyr Chwarae Cymru – llywodraethu

Mae gennym Fwrdd Ymddiriedolwyr sy'n goruchwylio rhedeg Chwarae Cymru er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni ein amcanion mewn modd effeithiol ac effeithlon yn unol â'r gyfraith. Ceir hefyd nifer o Sylwedyddion i'r Bwrdd sy'n cefnogi'r Ymddiriedolwyr ond sydd yn ddibleidlais. Caiff ein Ymddiriedolwyr eu hethol gan ein haelodau, neu eu cyfethol i gynrychioli maes arbenigedd penodol.

(fel o fis Mawrth 2020)

Bwrdd yr Ymddiriedolwyr

Dr Rhian Barrance
Sefydliad Ymchwil Gymdeithasol ac Economaidd, Data a Dulliau Cymru (WISERD), Prifysgol Caerdydd

Dr Anne Crowley

Helen Hughes
Stephens and George Charitable Trust

Malcolm King OBE

Owain Lloyd
S4C

Professor Ronan Lyons
Prifysgol Abertawe

Dr Mike Shooter CBE (Cadeirydd)
Seiciatrydd Ymgynghorol (wedi ymddeol)

Keith Towler

Yr Athro Elspeth Webb

Mudiadau sy'n Sylwedyddion

Catherine Davies
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

Plant yng Nghymru

Tîm Chwarae Cymru

(fel o fis Mawrth 2020)

Mike Greenaway
Cyfarwyddwr

Paula Harris
Swyddog Prosiect

Lowri Jenkins
Cynorthwy-ydd Cyfathrebiadau Digidol

Martin King-Sheard
Swyddog Datblygu'r Gweithlu

Marianne Mannello
Cyfarwyddwraig Gynorthwyol (Polisi, Cymorth ac Eiriolaeth)

Kathy Muse
Rheolwraig Swyddfa

Ruth O'Donoghue
Swyddog Cyllid

Angharad Wyn Jones
Rheolwraig Cyfathrebiadau

www.chwaraecymru.org.uk

Elusen cofrestredig, rhif 1068926